

Istraživanja na Crnopcu tijekom 2014. godine

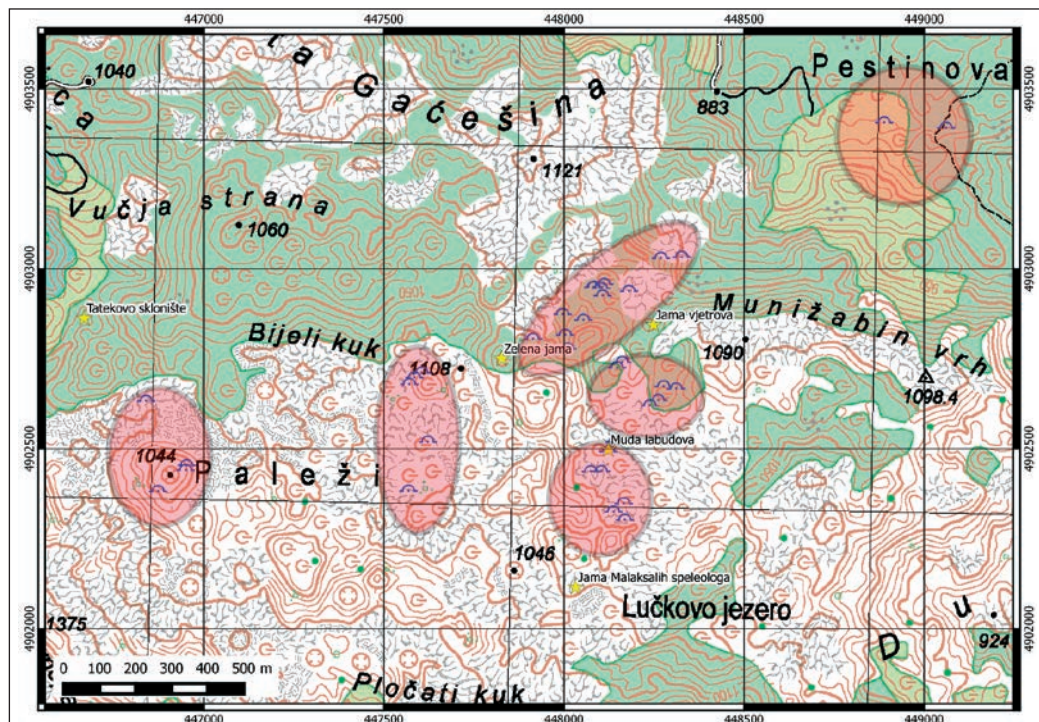
Kristijan Hmura, Dalibor Kušić i Tara Minjević

Povijest speleološkog istraživanja masiva Crnopca seže u daleku prošlost SO-a Željezničar te su tijekom godina u arhivi prikupljeni podaci za preko 200 različitih speleoloških objekata na tom području. Zbog kratkog razdoblja u kojem je pronađen velik broj tih objekata te atraktivnosti daljnje potrage za novim objektima, dobar dio zapisa u arhivi nije bio potpun, odnosno nisu bili ispunjeni detaljni zapisnici speleološkog istraživanja, prikupljene fotografije, izrađeni topografski nacrti niti su objekti na terenu primjereno obilježeni. Kao dodatna posljedica višegodišnjeg istraživanja ovako perspektivnog područja, ponavlja se istraživanje bliskih objekata zbog nepreciznosti prikupljanja koordinata u različitim

vremenima. Nakon svojevrsnog prekida intenzivnijih istraživanja tijekom 2013. godine (uvjetovanog ekspedicijom u Lukinu jamu), usmjerena su istraživanja i napori tijekom 2014. godine ponovno ka Crnopcu, s općenitim ciljevima daljnjeg rekognosciranja terena u potrazi za novim objektima, daljnjeg istraživanja u jami *Muda labudova* te sređivanja podataka o postojećim objektima, prvenstveno na području Tatekove kolibe i logora uz Jamu vjetrova.

Uvertira ka logoru

Iako je u stvarnosti odrađena krajem 2013. godine, kao prvu vikend akciju treba spomenuti posjet Seniorskoj pihaljki radi provjere upitnika

Karta istraživanja 2014.

Izrada nacrtu

koji su označeni kao perspektivni prilikom prvotnog istraživanja. Nažalost su se sve perspektive pokazale neprolaznima bez mogućnosti proklesavanja, te se sada može reći da je ovaj objekt potpuno istražen bez daljnje perspektive za napredovanje.

U prvim zimskim mjesecima 2014. na Crnopcu su bile još dvije vikend-akcije tijekom kojih je pronađeno 5 jamskih ulaza, a pribrojimo li tome objekte pronađene u zadnjim danima 2013., brojka se penje na 12 jamskih i 2 špiljska objekta u svega 3 vikend-istraživanja.

Nakon zatišja tijekom tradicionalne speleološke škole koju smo završili, a gdje drugdje nego na Crnopcu u Jami vjetrova, planirano je da se za prvosvibanjski produženi vikend novopečene speleologe pripravnike povede u naš najdulji speleološki objekt, jamski sustav *Kita Gaćešina – Draženova puhaljka* gdje bi imali prilike sudjelovati i u istraživanjima zajedno s kolegama iz SO-a Velebit. Nažalost, zbog velike količine vode u jami nije bilo moguće dosegnuti željeno mjesto istraživanja, ali su umjesto toga speleolozi početnici imali priliku obogatiti svoje djevičanske speleološke dnevnikne s višednevnim (neprisilnim) bivakiranjem u podzemlju. Unatoč izostanku istraživanja, vjerujemo da je takvo iskustvo bilo čak i vrednije za formiranje njihove buduće speleološke karijere.

Tijekom ljeta bile su još tri vikend istraživačke akcije – jedna na području Tatekove kolibe te dvije pod vodstvom Ruđera Novaka na području Pestinovca, istočno od Kite Gaćešine. Tijekom ovih akcija pronađene su dva nova jamska objekta u blizini Tatekove kolibe te četiri objekta u području Pestinovca, čime se broj novih objekata u

prvoj polovici godine popeo na čak 20, od kojih je skoro polovina odmah bila istražena i nacrtana.

Ljetni logor

Od 1. do 9. kolovoza 2014. održan je na području Crnopca i speleološki logor. Crnopac je tom prilikom posjetilo ukupno 48 sudionika logora iz 4 speleološke organizacije, većinom članovi SO-a Željezničar, a pridružili su se i članovi SU-a Pula, SO-a Liburnija te SU-a Estavela.

Unatoč nepovoljnim vremenskim uvjetima koji su prvih nekoliko dana logora otežavali terenski rad, ipak je uspješno istražen i posjećen (u svrhu provjere podataka) veći broj objekata u okolici logora na Jami vjetrova. Zahvaljujući tom logoru obogaćena je arhiva Odsjeka za 15 novih nacrtu, a zapisnici 11 ranije istraženih objekata upotpunjeni su podatcima koji su nedostajali. Većina tijekom logora novoistraženih objekata nije prelazila dubinu od 50 metara, a tek je u dva objekta primijećeno jače strujanje zraka, no zbog neprolaznih suženja ni njihova trenutna dubina nije veća od 90 metara. Prilikom istraživanja jame radnog naziva "N2", poslije preimenovala u *Mala muda*, nakratko se učinilo da smo ušli u vrlo perspektivan objekt. Razlog za

Dalibor Kušić

Silaz u jednu od brojnih jama u okolici logora

Sovinjak

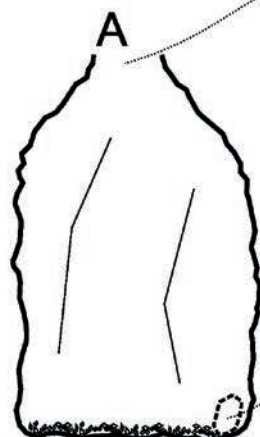
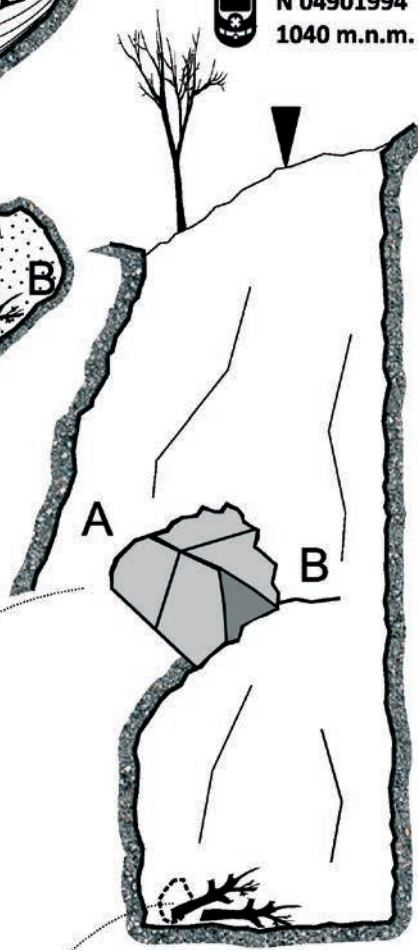
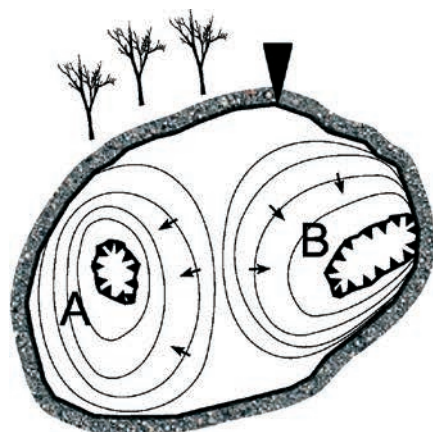
Crnopac, 5.8.2014.

Topografski snimili: Dalibor Kušić,
Kristijan Hmura

Nacrt priredio: Dalibor Kušić

E 05568283
N 04901994
1040 m.n.m.

Jama pored metka

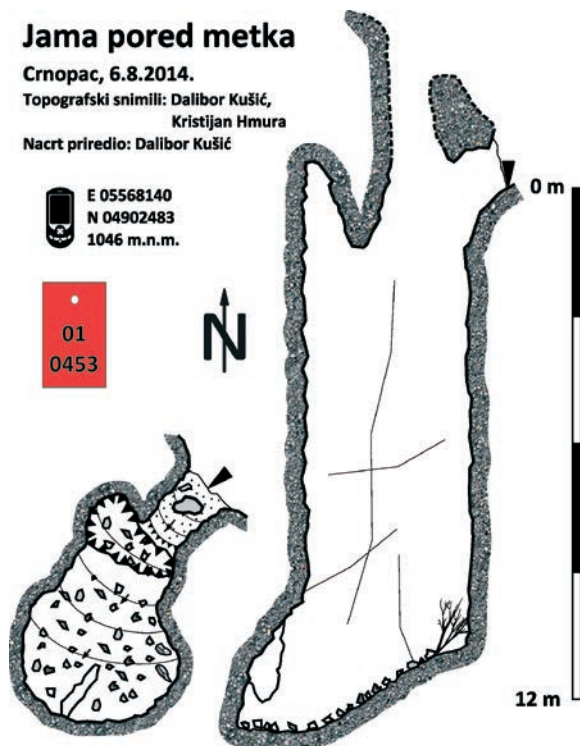
Crnopac, 6.8.2014.

Topografski snimili: Dalibor Kušić,
Kristijan Hmura

Nacrt priredio: Dalibor Kušić

 E 05568140
N 04902483
1046 m.n.m.

 01
0453

Mala muda

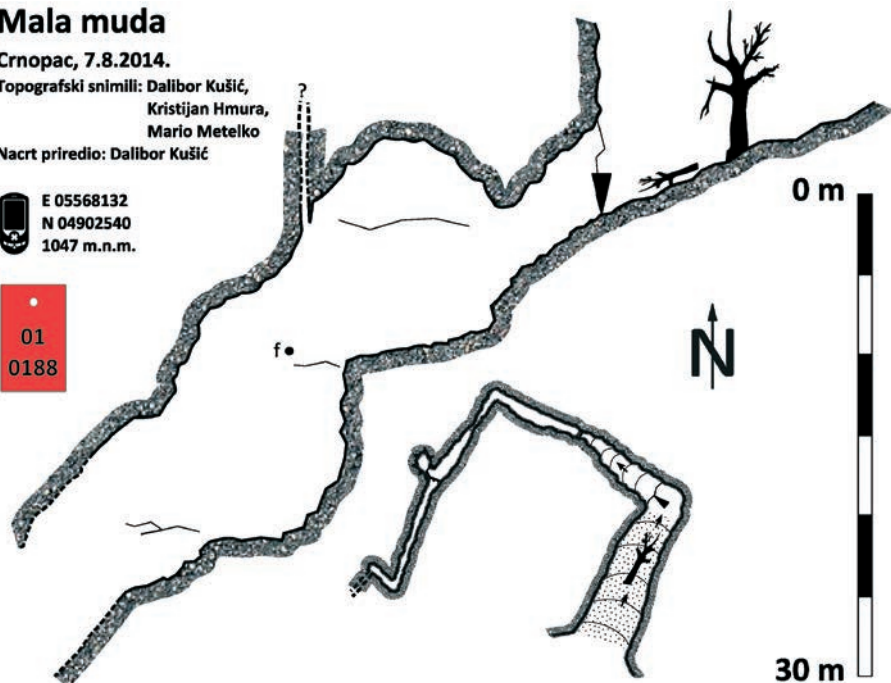
Crnopac, 7.8.2014.

Topografski snimili: Dalibor Kušić,
Kristijan Hmura,
Mario Metelko

Nacrt priredio: Dalibor Kušić

 E 05568132
N 04902540
1047 m.n.m.

 01
0188

Jama pod nosom

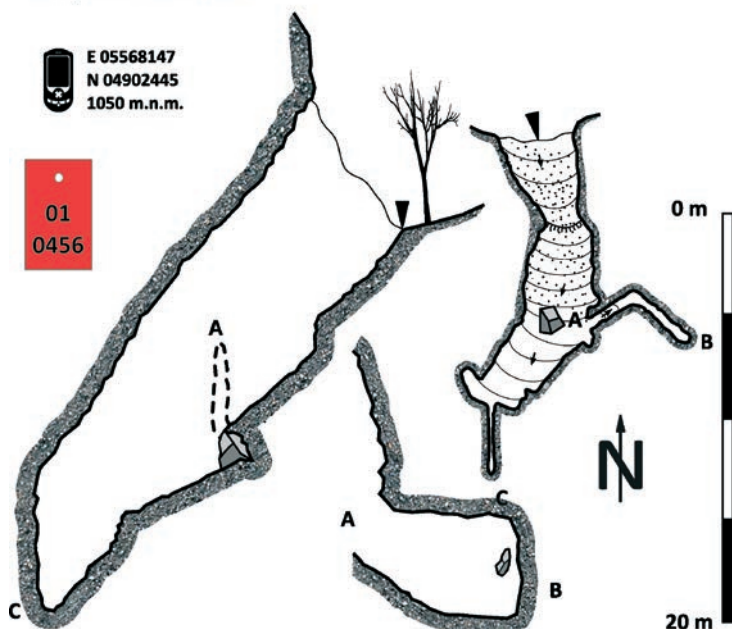
Crnopac, 6.8.2014.

Topografski snimili: Dalibor Kušić, Kristijan Hmura

Nacrt priredio: Dalibor Kušić

E 05568147
N 04902445
1050 m.n.m.

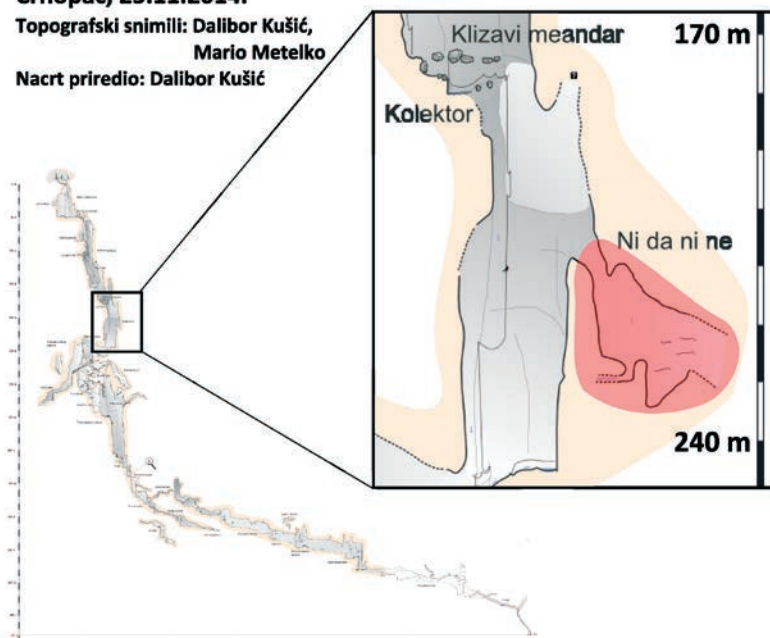

Muda labudova - Ni da ni ne

Crnopac, 25.11.2014.

Topografski snimili: Dalibor Kušić,
Mario Metelko

Nacrt priredio: Dalibor Kušić

Prozor mora pasti

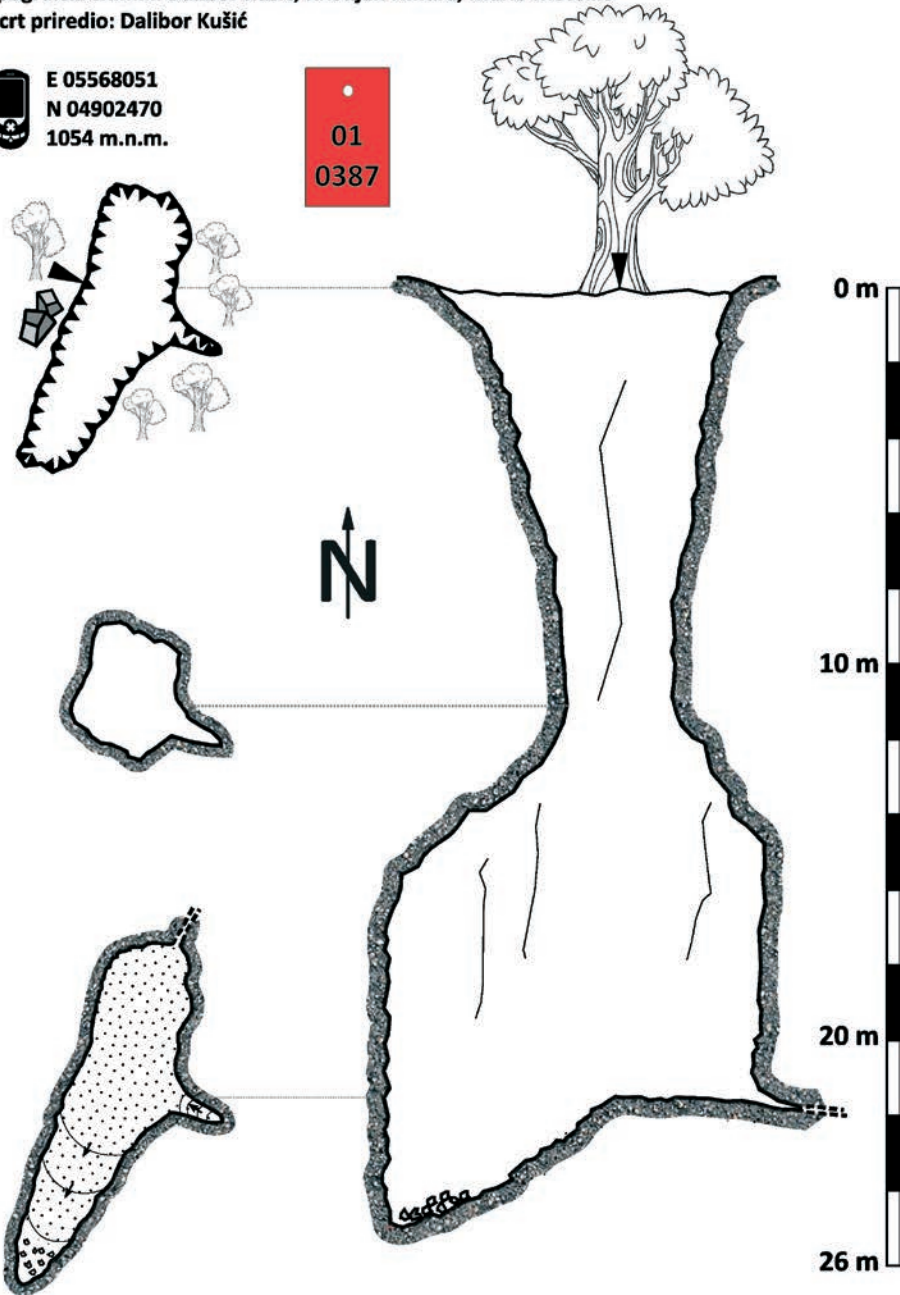
Crnopac, 7.8.2014.

Topografski snimili: Dalibor Kušić, Kristijan Hmura, Mario Metelko

Nacrtr priredio: Dalibor Kušić

E 05568051
N 04902470
1054 m.n.m.

kratkotrajan optimizam i novo ime objekta bila je izrazita morfološka sličnost ulaza i unutrašnjosti objekta s ulaznim dijelom jame Muda labudova. Nažalost, nakon prolaska prvog suženja ulazi se u vrlo uzak meandar koji nakon 15-ak metara vertikale postaje preuzak za daljnje napredovanje. Na logoru su nastavljena istraživanja u objektu Muda labudova, prilikom čega je istražen meandar na dubini od oko 220 metara. Nakon tehničkog proklesavanja prvog suženja, meandar se ponovno neprolazno sužava pa je duljina novoistraženog dijela tek nešto veća od 30 metara. Osim istraživanja novih dijelova, provjerena je i popravljena telefonska žica od logora do prvog bivka u objektu. Rekognosciranje terena tijekom logora bilo je usmjereno na teren u široj okolini logora, točnije u području Jame malaksalih speleologa, čime su prikupljeni podaci o novim potencijalnim objektima za buduća istraživanja.

Jesensko pospremanje

Tijekom jeseni su nastavljena istraživanja na Crnopcu, u prvom redu radi sređivanja podataka o preostalim objektima u neposrednoj blizini logora na Jami vjetrova te topografskog snimanja

Ivo Mišur

Postavljanje ulaznog sidrišta

Kristijan Hmura

Izvlačenje vode iz Jame vjetrova

novoistraženog meandra u jami Muda labudova. Tijekom akcije snimanja došlo je do pogreške prilikom pronalaska meandra, tako da je u prvom pokušaju ponovljena topografska snimka prostora pod nazivom „Noćna smjena“. Naime, crtačoj ekipi je ulazak u novi meandar objašnjen na način: „prečka od crvenog mamut užeta pokraj Y sidrišta koje nastavlja dalje u vertikalu“. Iako se to tada činilo dosta jednoznačnim, pokazalo se da u jami postoje dva takva identična mjesta. Gledanje postojećeg nacrtu prije daljnjeg topografskog snimanja sigurno se čini, nakon ovog iskustva, kao dobro rješenje (novi meandar se naime nalazi mnogo dublje u jami).

Završetak godine obilježilo je istraživanje u neposrednoj blizini Crnopca – okolica sela Malovana na cesti prema Kninu. Prema podacima koje smo dobili od prijatelja Josipa Frketića iz PP-a Velebit, istražene su dvije jame (Jama u Crnim dolinama -19 m i Perina jama -91 m) te manja špilja naziva Špilja pod Runjavom glavicom. Kako se ta špilja nalazi uz sam put, bila je

onečišćena komunalnim otpadom, što je rezultiralo i spontanom akcijom čišćenja. Pokazat će se da je to bio tek uvod u opsežnije akcije čišćenja organizirane tijekom 2015. godine, no o tome u nekom drugom broju.

Kako dalje?

Godina 2014. bit će zabilježena kao ona u kojoj je gotovo potpuno sređen katastarski „nered“ u neposrednoj okolici logora na Jami vjetrova – ukupno su sređeni podaci za preko 30 objekata uzimanjem točnijih koordinata, fotografiranjem ulaza, razrješavanjem nedoumica oko duplih zapisa u arhivi, ispunjavanjem zapisnika o speleološkom istraživanju te izradom topografskog nacrtu objekata. Zbog svega toga se kao glavna tema daljnjih istraživanja na Crnopcu nameće uspostavljanje novoga, isturenog logora na neistraženom i perspektivnom području dublje u masivu Crnopca, uz uvjet da se pronađe nov izvor pitke vode u nekom od jamskih objekata. Možda je došlo vrijeme za novi logor nove generacije Hulja?

Crnopac 2014

The article describes continuation of our club's effort in exploration of Mt. Crnopac, the south-east end of Velebit massif. During the weekend actions, some new entrances were found, and an 8-day summer camp was arranged for exploration of both small-size objects and the continuation of exploring the Muda labudova pit, at an upper level, about 220m deep in the pit. The autumn weekends were used to make order in our Crnopac cave data tables, and an exploration of nearby Malovan surroundings.